

Sygn. akt V U 145/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 30 lipca 2019 r. w Legnicy

sprawy z wniosku N. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ustalenie niepodlegania ubezpieczeniom społecznym P. K.

na skutek odwołania N. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 2 stycznia 2019 r.

znak (...)

I. *zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 02 stycznia 2019 r., znak (...) w ten sposób, że stwierdza, iż P. K. nie podlega obowiązkowo wskazanym w tej decyzji ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i zdrowotnemu w okresie od dnia 01 czerwca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. jako zleceniobiorca u prowadzącego pod firmą (...) działalność gospodarczą N. R.,*

II. *zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz N. R. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.*

sędzia Krzysztof Głowczyński

Sygn. akt VU 145/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją Nr (...) z dnia 02 stycznia 2019 r. stwierdził, że P. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym wypadkowemu i zdrowotnemu w okresie od dnia 01 czerwca 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. jako zleceniobiorca u płatnika składek (...). Jednocześnie organ rentowy ustalił P. K. podstawę wymiaru składek:

- za miesiąc listopad 2016 r. w kwocie 11.750,00 zł - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadowe oraz w kwocie 10.426,95 zł - na ubezpieczenie zdrowotne;

- za miesiąc grudzień 2016 r. w kwocie 70.094,00 zł - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadowe oraz w kwocie 62.201,42 zł – na ubezpieczenie zdrowotne.

Nadto ustalił kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne:

- za miesiąc listopad 2016 r. - w kwocie 938,43 zł,

- za miesiąc grudzień 2016 r. - w kwocie 5.598,13 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w umowach o dzieło zawartych pomiędzy płatnikiem składek a ubezpieczonym nie określono oznaczonego dzieła. W wyniku wykonywania czynności określonych w umowach nie powstało oznaczone dzieło, będące z góry określonym, samoistnym rezultatem pracy. Czynności remontu pomieszczeń i prace wykończeniowe polegały na starannym działaniu, gdyż nie prowadziły do wytworzenia konkretnego, zindywidualizowanego dzieła, jak też nie wymagały od wykonawcy specyficznych cech czy umiejętności, poza umiejętnościami zawodowymi. Oddział ZUS stwierdził, że na wykonywane prace ubezpieczony nie udzielał rękopisów i że po wykonaniu pracy nie doszło do formalnego odbioru dzieła. P. K. podczas wykonywania umów w okresie od dnia 01 czerwca 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r., nie posiadał innych tytułów rodzących obowiązki ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy wskazał, że na podstawie protokołu kontroli z dnia 19 października 2018r. ustalono, że płatnik składek (...) za miesiące listopad 2016 r. i grudzień 2016 r. nie zadeklarował składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne od uzyskanych przychodów z tytułu wykonania umów cywilnoprawnych przez P. K. w dniu 30 listopada 2016 r. w kwocie 11.750,00 zł, oraz w dniu 30 grudnia 2016 r. w kwocie 70.094,00 zł.

Oddział ZUS ocenił, że łączące wnioskodawcę i płatnika składek umowy nie były umowami o dzieło, czyli takimi, których celem jest uzyskanie ściśle określonego materialnego, bądź niematerialnego rezultatu. Umowy są bowiem umowami starannego działania i jako takie podlegać winny zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych

W odwołaniu od powyższej decyzji prowadzący przedsiębiorstwo po firmą (...) N. R. zarzucił obrazę prawa materialnego art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 6 b, 11-12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez przyjęcie, że czynności wykonywane przez P. K. należy ocenić przez pryzmat art. 750 k.c., podczas gdy prawidłowa ocena stanu faktycznego i wykładnia tych przepisów i stanu faktycznego prowadzi do wniosku, że mieliśmy do czynienia z umową o dzieło z art. 627 k.c. Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę wskazanej decyzji w całości i ustalenie, że łączyła go z P. K. umowa o dzieło. Nadto wniósł o zasądzenie kosztów sądowych i zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu N. R. stwierdził, że zlecone prace miały charakter twórczy. Po ich wykonaniu powstał obiekt użytkowy. Prace były wykonywane przez osobę posiadającą wysokie kwalifikacje. W ocenie odwołującego nie może być mowy o powtarzalności, za którą nie idzie indywidualny wynik prac. Prace były projektowane i odbierane przez zamawiającego. Odbiór nie miał charakteru formalnego, nie sporządzano z tego protokołu. Przepisy umowy o dzieło nie wymagają takiego. Wszelkie uwagi dotyczące sposobu wykonania dzieła były realizowane na bieżąco. Wykonawca nie sporządził dokumentu rękopisów na dzieło gdyż ewentualne prace były wykonywane na bieżąco, zaś strony umówiły się że jeśli zajdzie potrzeba naprawy zostaną one zrealizowane.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od odwołującego się kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał na te same przyczyny co w skarżonej decyzji.

Sąd ustalił co następuje.

W dniu 01 czerwca 2016 r. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) N. R. (jako zamawiający) i P. K. (jako wykonawca) zawarli umowę nazwaną umową o dzieło. Zgodnie z postanowieniami przedmiotowej umowy, wykonawca przyjął do wykonania w terminie do 31 grudnia 2016 r.: skucie tynków, wykonanie podciągów, zamurowanie otworów, uprzętnięcie gruzu, wzmocnienie ścian (opaska stalowa), usunięcie wykładzin PCV, wykonanie otworów do piwnicy, usunięcie posadzki w piwnicy, skucie tynków w piwnicy, wykonanie wylewki w

piwnicy, zamurowanie drzwi w piwnicy, gruntowanie ścian 25 m⁽²⁾ x 4 sztuki, wykonanie instalacji elektrycznej – parter i piwnica, wykonanie ścianki działowej z przesuwными drzwiami, wykonanie ścian i sufitów rigips, malowanie ścian, wykonanie instalacji wentylacyjnej. Wymienione prace miały być wykonane w kompletnie zdewastowanym i od około 10 lat nieużytkowanym lokalu mieszkalnym w L. przy ul. (...). Celem remontu było przystosowanie lokalu do celów biurowych. Stosownie do tego przeznaczenia P. K. wykonał w nim instalacje elektryczne i informatyczną. W związku z tym, że N. R. zakupił lokal przy ul. (...) w L. zdecydował o zmianie przeznaczenia remontowanego lokalu przy ul (...). Zgodnie z jego decyzją, P. K. zobowiązany został do przerobienia wykonanych wcześniej pomieszczeń z przeznaczeniem na salon (...). W lokalu przy ul. (...) wymieniony usunął istniejące tynki i sufity, pod nadzorem przeprojektował pomieszczenia. Po uzyskaniu dostępu do piwnicy, jej pomieszczenia zaadaptował na potrzeby salonu spa. Wcześniej w pomieszczeniach piwnicy były planowane lokal socjalny, w tym toaleta i kuchnia. Wyburzenie niektórych ścian i podłogi pomiędzy lokalem mieszkalnym piwnicą zasugerował inwestorowi wykonujący prace remontowe P. K.. Te rozwiązanie uwzględnił wykonawca projektu. N. R. określił jedynie przeznaczenie lokalu przy ul. (...) na potrzeby biura, zaś P. K. miał pełną swobodę w zakresie rozplanowania poszczególnych pomieszczeń. W tym lokalu sieć wodociągowa została wykonana od podstaw. Okazało się, że lokal przy ul. (...) nie byłby w stanie pomieścić 24 pracowników. W związku z tym na cele biurowe został przeznaczony lokal przy ul. (...) w L.. W dniu 30 września 2016 r., w ramach prowadzonej pod firmą (...) działalności gospodarczej N. R. (jako zamawiający) i P. K. (jako wykonawca) zawarli kolejną umowę, nazwaną umową o dzieło. Przedmiot tej umowy stanowiło wykonanie prac wykończeniowych w lokalu przy ul. (...) w L.. Określone umową czynności wykonawca miał wykonać w terminie do 30 listopada 2016 r. Poza malowaniem jego pomieszczenia nie były remontowane od około 20 lat. W tym lokalu P. K. wykonał podobne prace jak przy ul. (...). Wymienił w nim sieć elektryczną, rozprowadził sieć informatyczną, naprawił ubytki ścian, wymienił i wyburzył część sufitów i w ich miejsce wykonał nowe. Wybudował nowe ściany w celu wydzielenia pomieszczeń. Wykonując te prace uwzględnił określoną przez N. R. liczbę pracowników dla każdego pomieszczenia biurowego. Ostateczny efekt wykonanych w obu lokalach robót jest wynikiem pomysłu P. K.. On na te budowy dostarczał materiały budowlane. Dokonywał ich wyboru i zakupu. N. R. zdał się w tym zakresie na wiedzę P. K.. Przed przystąpieniem do prac remontowych starych pomieszczeń nie jest możliwe przewidzenie zakresu wszystkich koniecznych do wykonania robót. Fizycznie został wykonany większy zakres robót niż planowano.

Wnioskodawca sporadycznie pojawiał się na budowach. P. K. starał się wykonać robotę tak aby miała ona indywidualny charakter. Wymieniony miał pełną swobodę w realizacji zawartych umów. Skutkiem jego pracy powstały inne pomieszczenia niż pierwotnie zakładano. Wykonana przez niego praca w pełni spełniała oczekiwania N. R..

N. R. nie sporządził protokołu odbioru robót a P. K. formalnie nie udzielił rękojmi na wykonane prace.

Przed zawarciem z N. R. umów P. K. z powodów zdrowotnych wyrejestrował działalność gospodarczą.

(okoliczności poza sporem; w tym szczególnie w aktach ubezpieczeniowych wymienione wyżej umowy wraz z zeznaniem P. K., k. 41v.-42 i wyjaśnieniami N. R., k. 42 oraz dokumentacją projektowa i fotograficzna)

Sąd zważył co następuje.

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 w związku z art. 13 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu - podlegają od dnia oznaczonego w umowie jako dnia rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy - osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy zlecenia.

Na gruncie rozpoznanej sprawy istota sporu wymagała określenia charakteru zawartych przez wnioskodawcę z P. K. umów. Z jednej bowiem strony N. R. nie podzielając zastrzeżeń organu rentowego konsekwentnie uważa że zawarte

przez niego umowy są umowami o dzieło, zaś organ rentowy twierdzi, iż umowy te są umowami o świadczenie usług do których zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Umowę o dzieło definiuje przepis art. 627 k.c. stanowiąc, że przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Stosownie natomiast do treści art. 734 § 1 k.c., poprzez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie, przy czym do pokrewnych, do zlecenia umów o świadczenie usług (art. 750 k.c.) stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Wskazania wymaga, że jednym z kryteriów przemawiających za umową o dzieło jest kryterium podmiotowe. Odnosi się ono do określonego zawodu przyjmującego zamówienie, jego specyficznych umiejętności, predyspozycji czy talentów. Elementy podmiotowe nie mają aż tak dużego znaczenia przy zleceniu i umowach mu pokrewnych – w przeciwieństwie do umowy o dzieło, której istotą jest osobiste świadczenie wykonawcy dzieła, które winno odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Umowa o dzieło, którą zdefiniowano w art. 627 k.c. jako zobowiązanie do wykonania oznaczonego dzieła za wynagrodzeniem – wymaga działania przyjmującego zamówienie, które ma w przyszłości doprowadzić do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, za wynagrodzeniem zależnym od wartości dzieła. Umowa o dzieło zakłada swobodę i samodzielność w wykonaniu dzieła, a jednocześnie nietrwałość stosunku prawnego, gdyż wykonanie dzieła ma charakter jednorazowy i jest zamknięte terminem wykonania. Przyjmuje się przy tym, że rezultat, o który umawiają się strony, musi mieć samoistny byt oraz być obiektywnie osiągalny i pewny. Wykonanie dzieła najczęściej przybiera formę wytworzenia rzeczy, czy też dokonania zmian w rzeczy już istniejącej (naprawienie, przerobienie, uzupełnienie). Tego rodzaju postaci dzieła są rezultatami materialnymi umowy zawartej między stronami, weryfikowalnymi w razie zaistnienia wad (por. wyrok SN z 3 listopada 1999 r. LEX nr 45451).

Odnosząc wskazane uwagi ogólne do ustalonych w sprawie faktów uzasadnione w przekonaniu Sądu jest stanowisko płatnika składek N. R..

Przede wszystkim należy podkreślić, że z zeznań P. K. jak i wyjaśnień wnioskodawcy wynika, iż P. K. w lokalu przy ul. (...) od podstaw samodzielnie wykonał całość prac polegających w pierwszej kolejności na przystosowaniu w zdewastowanym lokalu mieszkalnym wykonanych od podstaw pomieszczeń dla potrzeb biura a następnie po zmianie koncepcji, na wykonaniu prac mających na celu przekształcenie tego biura w salon (...). Wnioskodawca wprawdzie otrzymywał od płatnika składek na bieżąco ogólne uwagi i starał dostosowywać się do nich ale jednocześnie działając w oparciu o przygotowany wcześniej projekt, miał dużą swobodę w interpretacji i wykonaniu dzieła. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego P. K. w szczególności sam decydował o tym w jaki sposób i przy użyciu jakich materiałów wykonać zaplanowane prace. Decydował o rozplanowaniu poszczególnych pomieszczeń. Ponadto narzędzia przy użyciu, których wnioskodawca wykonywał prace były jego własnością. Niezależnie od powyższego N. R. dokonał odbioru dzieła oraz sprawdził dzieło pod kątem wad fizycznych.

Na analogicznych zasadach wnioskodawca wykonywał prace w lokalu na ul. (...).

W świetle zebranego materiału N. R. skutkiem osobistych starań P. K. osiągnął mający indywidualny charakter rezultat, którego efektem są w pełni spełniające oczekiwania inwestora salon (...) oraz adaptacja lokalu przy ul. (...) na biuro. Wnioskodawca do wykonania dzieła zaangażował P. K. ze względu na ponad 20-letnie jego doświadczenie zawodowe, wynikające z tego doświadczenia fachowe przygotowanie i wysokie praktyczne umiejętności zawodowe. Niewątpliwym rezultatem jego starań są spełniające konkretne oczekiwania wnioskodawcy poddane gruntowym zmianom pomieszczenia salonu (...) i biura.

W świetle zebranego materiału i powyższych rozważań zawarte pomiędzy N. a P. K. umowy ze względu na ich cechy miały w przekonaniu Sądu charakter umów o dzieło.

Mając na uwadze powyższe Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł co do istoty sprawy.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800; ze zm.: Dz.U z 2016 r. poz. 1668, z 2017 r. poz. 1797).